

FYLAKRA

**maandblad
rond de
utrechtse
fysika**

JAARGANG 33, nummer 3
augustus 1989.

FYLAKRA wordt uit gegeven voor de vakgroepen en afdelingen van de faculteit der natuur- en sterrenkunde van de rijksuniversiteit te Utrecht.

33e jaargang, nummer 3.

Redactie: mw. A. Berkelaar (bureau faculteit, H. Buerman (scwf), J. Dijkhuis (gec. materie), mw. M. Feller (agf), J. de Haan (repro), G. Hooyman, G. Nienhuis (agf), A. van Nieuwpoort, P. de Wit (fon). E. Landre (sterr.).

Inlevering kopy: uiterlijk de eerste week van de maand op het adres: kamer 152A van het Buys Ballotlaboratorium.

IN MEMORIAM NICO VAN ZWOL

Op 18 juni 1989 is NICO VAN ZWOL op 48-jarige leeftijd overleden, na een slopende ziekte van enkele maanden. Met hem verliest de faculteit Natuurkunde een uiterst capabel medewerker en velen van zijn collega's verliezen een vriend.

Nico begon zijn loopbaan bij de natuurkunde als instrumentmaker aan het FOM-laboratorium in Amsterdam. In zijn avonden studeerde hij werktuigbouwkunde aan de avond-HTS. Deze studie sloot hij af met het predikaat "met lof".

Hij werd, toen zijn studie vorderde, aangesteld als constructeur bij de werkgroep plasmafysica. Ik leerde hem toen kennen en hem om zijn kwaliteiten als constructeur van fysische apparatuur waarderen. Ook kwam in die tijd zijn belangstelling voor natuurkundig onderzoek naar voren. Nadat hij zijn militaire dienstplicht, waarvoor hij studieuitstel had gekregen, als officier had vervuld, waren we erg gelukkig dat hij in 1967 het aanbod aanvaardde om bij het in aanbouw zijnde Van de Graaff-laboratorium te komen werken.

Bij de opbouw van dit laboratorium en daarna bij de verdere mechanische ontwikkeling van de versneller- en kernfysische apparatuur werd hij vanwege zijn grote

deskundigheid de centrale figuur. Op dit werkterrein kon hij zich volledig ontplooiën en hij deed dit met een grote persoonlijke inzet. Hij stelde daarbij hoge eisen aan zichzelf. Hij was een eerlijk, bescheiden en ontbaatzuchtig mens en hij had er geen behoefte aan zich ongevraagd op de voorgrond te stellen. Zijn kennis bouwde hij verder uit door het volgen van een applicatie-cursus fijnmechanische techniek aan de HTS te Utrecht. Ook dit examen legde hij "met lof" af. Gedurende vele jaren heeft hij zijn beste krachten gegeven aan de vakgroep kernfysica. De reorganisatie bij de natuurkunde bracht met zich mee dat hij de laatste tijd bij de mechanische werkplaats fysica werkte. Deze verandering zal hem pijn hebben gedaan in het begin, maar daarna vond hij in de computergestuurde gereedschapsmachines een terrein dat hem boeide. Zijn interesse ging trouwens niet alleen uit naar de techniek en de natuurkunde. Ook over allerlei andere onderwerpen kon je met hem praten, hoewel hij niet zo gemakkelijk sprak over zaken die hem persoonlijk raakten.

Voor het werk van het bestuur van de faculteit, waarin hij sedert enige tijd zitting had, zette hij zich volledig in. Hij was iemand die situaties scherp kon analyseren, ook zijn eigen situatie tijdens zijn ziekte. toen enige collega's en ik hem kort voor zijn dood in het ziekenhuis bezochten, waren we diep onder de indruk van de karaktervolle wijze waarop hij zich uitzichtloze situatie onder ogen zag. Het moment waarop hij ons uitliet en nauwlijde zullen we niet licht vergeten. Onze gedachten gaan uit naar zijn vrouw en beide dochters, die hem zo vroeg moeten missen.

Mogen zij de kracht vinden om dit grote verlies te dragen.

Bram Vermeer

PROMOTIE VAN PETER KOREVAAR

Op 8 mei promoveerde Peter Korevaar op een proefschrift getiteld "Time-dependent models of stellar coronae".

Het werk van zijn proefschrift is een theoretische studie van het gedrag in de tijd van stercorona's verhit door golven. Als de verhit-ting van de corona bescheiden is, dan is de corona zeer uitgebreid in de ruimte en stationair. De zonne-corona is een dergelijke corona. Als de verhitting groter wordt, dan is boven een zekere grens geen sta-tionaire uitgebreide corona meer mogelijk. In zijn proefschrift heeft Peter Korevaar voor het eerst berekend wat er gebeurt als de verhitting boven die grens komt. Hij heeft laten zien dat de corona dan een relaxatie trilling ondergaat, waarin de corona ineensstort, en nadat alle coronale materie op de ster is ingevallen, herboren wordt. Dit werk vormt een hele nieuwe tak van coronale fysica. De overgang van een stationaire corona naar een tijdsafhankelij-ke corona in een relaxatie trilling heeft een nauw verband met de overgang naar chaos die bij vele niet-lineaire systemen bekend is.

Onderdeel van dit onderzoek waren berekeningen van de tijdsafhankelijke hydrodynamica. Deze berekenin-gen zijn bij uitstek geschikt om op een supercompu-ter te doen. Eén cyclus van de relaxatie trilling neemt twee uur in beslag op de Cyber 205 supercompu-ter. De computertijd was door de Werkgroep Gebruik Supercomputers beschikbaar gesteld.

Dit werk zou niet geslaagd zijn zonder de medewer-king van Professor B. van Leer, die ook promotor was. Vroeger was hij werkzaam te Leiden en daarna te

Delft. Inmiddels is hij geëmigreerd om hoogleraar te worden, verbonden aan de University of Michigan te Ann Arbor. Door gebrek aan erkenning en steun in Nederland daarmee één van de beste mensen ter wereld in computational fluid dynamics kwijt geraakt.

Ondanks de deskundige steun van Van Leer, heeft het Peter Korevaar veel werk gekost om de computerberekeningen tot stand te brengen. Zijn persoonlijke kwaliteiten van doorzettingsvermogen, van nauwkeurig werken, en snel begrip van nieuw materiaal hebben hierin een belangrijke rol gespeeld.

Na zijn doctoraalexamen was Peter Korevaar gedurende één jaar leraar aan een middelbare school. Dit was altijd aan zijn lezingen te merken. De didactische kwaliteit van zijn presentatie was altijd zeer hoog. Hij heeft dan ook goed bezochte, populariserende lezingen aan amateurs gegeven.

Voor dat zijn proefschrift werk klaar was, kreeg hij drie postdoc posities aangeboden, één uit de Verenigde Staten en twee uit de Bonds Republiek Duitsland. Na lang aarzelen heeft hij de aanbieding van de Universiteit te Heidelberg aanvaard, waar hij sinds 1 januari 1989 werkzaam is.

Tijdens zijn promotieonderzoek trouwde hij. Nu hebben Heleen en Peter Korevaar twee kinderen. Wij wensen Heleen en Peter veel geluk voor de toekomst.

Tony Hearn

HUIDDIEREN EN HUN PROBLEMEN IN DE GEBOUWEN

Honden, katten, cavia's en andere dieren kunnen veel mensen vreugde brengen, maar niet iedereen. Iemand met een allergie voor honden en soms voor meerdere dieren, kan het flink benauwd hebben in een ruimte waar zo'n dier is. Wanneer zo'n persoon daarvoor gevoelig is, is een ruimte waar bijvoorbeeld een hond enige tijd is geweest al voldoende om problemen te veroorzaken.

Een hond in een voor het dier vreemd complex en met geluidproducerende apparaten kan zich onbehaaglijk voelen; en eerder dan de bedoeling is - dus onverwacht - zijn behoefte doen. Een onfrisse aanblik en lucht is het gevolg.

Het is ook mogelijk, dat het dier één of meer vlooiën heeft, ondanks vlooiënband of druppeltjes. Binnen de universiteit is daar een probleem door ontstaan. Een medewerker had een paar dagen vóór zijn vakantie zijn hond meegenomen naar zijn werk. Tijdens zijn afwezigheid was zijn kamerdeur op slot. Ongeveer veertien dagen na zijn vertrek kregen bewoners van de naastliggende kaders last van vlooiën. In de kamer van de 'man met de hond' was een 'vlooiënexplosie' ontstaan, die zich via de luchtbehandelingskanalen naar de naastliggende kamers had verplaatst.

Dan is er het probleem van de hondenrassen die nogal eens agressief kunnen zijn; hetgeen niet iedereen prettig vindt.

Die zaken zijn de reden dat er geen huisdieren in de gebouwen van het fysicacomplex mogen. Ook niet voor een korte periode.

Uw eventuele opmerking over één hond in het Buys Ballotlaboratorium kan ik vermoeden.

Daarvoor is sinds 'jaar en dag' een speciale rege-

ling getroffen.

Ik heb ook een hond en regel, wanneer dat nodig is,
onderdak maar niet in een universitair pand.

J.H. Jasperse.

*Herinner je je dat niet? We waren bij Herb en Sally, en
Herb zei dat hij wist hoe je een kernfusie kon opwekken
bij kamertemperatuur, met alleen gin en vermouth.*

FACULTEITSRAAD MEI/JUNI '89

9 mei - Het was meer dan vier jaar geleden dat ik voor het laatst een raadsvergadering bijwoonde. Wat is er al niet veranderd! De raad is sindsdien ruim 30% ingekrompen, de duur van de vergadering ook. Zou dat samenhangen? Of heeft de no-nonsense gedachte intussen ook hier wortel geschoten? Er zijn meer verschillen: het bestuur is tegenwoordig zo gaan zitten dat het naar buiten kan kijken. Vroeger kon een deel der raadsleden dat. Draagt deze opstelling ook bij tot een kortere vergadertijd? Deze mijne vragen zijn natuurlijk niet belangrijk. Wel die van de raadsleden. Over de notulen bv.: Duiden de de decaan toegeschreven woorden erop dat dat wat hij zei gestotterd werd? Nee nee. De decaan is wel erg bezig, maar niet 'bezig bezig', zoals in de notulen stond. 'Zo stottert onze voorzitter niet', zei een raadslid dat mogelijk naderhand de hulp van de decaan op een ander punt dacht nodig te hebben. OK, correctie. Maar wat mag er in je omgaan als de decaan even later een andere opmerking riposteert met 'Het gaat erom of de notulen goed zijn weergegeven'. Toch een opmerkelijk verschil met vroeger: toen ging het er nog om of de beraadslagingen goed waren weergegeven.

De agenda was inmiddels vastgesteld met als enige wijziging dat in punt 6 tussen de mededelingen a) Beleidsplan bibliotheek en b) Profiel Faculteit de mededeling a/b) werd ingelast: de benoeming van dr. Kamermans tot deeltijdhoogleraar. Wat zo'n tussendoortje al niet vermag. Onder a) kwam echter een bijzonder kwaai aap uit de mouw: onze bibliotheek verrijkt haar collectie illegaal dmv. 48 (goedkope) persoonlijke abonnementen. Aan deze wantoestand wordt een eind gemaakt. Punt b) hield niet meer in dan dat het bestuur het rapport van profielcommissie

heeft overgenomen, zij het dat het puntjes op de i's had gezet. Toeval dat het woord profielcommissie drie i's telt? Zeegers gaat 'laatste handen leggen', wat dat ook moge betekenen. Profielschets en reacties hierop komen in de volgende vergadering aan de orde.

Bij het punt onderwijs stemde de raad in met de slimme trucjes die zijn uitgedacht om het studieprogramma in 42 studiepunten per jaar (1 punt per week) te persen zonder het programma zelf aan te tasten. Ook onderschreef de raad de noodzaak de studenten niet alleen na 1 jaar (wettelijk voorgeschreven), maar ook na anderhalf en drie jaar op hun (gebrek aan) voortgang te wijzen.

Personeelszaken werden vlot afgehandeld, mogelijk met het oog op de borrel die het personeelslid Nienhuis had uitgelokt door zich tot het hoogleraarschap in het Onderwijs in de Natuurkunde te laten bekeren.

20 juni - De opstelling van de raad in mei blijkt geen incident: het bestuur kan wederom naar buiten kijken.

Allereerst herdacht de decaan de twee overleden medewerkers, Tom Wijnhoven en Nico van Zwol.

Op de notulen was uitsluitend aan te merken dat het bestuur voor de tweede maal voorstelde die van 11 april vast te stellen. Daar niemand in de raad raad (toch geen gestotter?) wist met dubbelvastgestelde notulen, besloot de raad die van 9 mei vast te stellen.

In de mededelingen, punt b (samenstelling dienstcommissie), bleek de naam van Van der Vegt te ontbreken. Als represaille heeft de commissie hem prompt tot haar voorzitter gekozen. Zou door deze gang van zaken, wellicht onbedoeld, het bestuur de kans rui-

ken zijn stempel te drukken op de keuze van een voorzitter? Hoe dan ook, zelfs Van der Vegt kan niet alles doen, zodat bibliothecaris Schippers hem opvolgt als secretaris van de CWB. Wellicht even belangrijk is dat prof. Peter van Nieuwenhuizen per december op de Kramersleerstoel gaat zitten.

De onderwijslast wordt tijdelijk verlicht door voor een jaar 200 SAE (studentassistenteenheden) extra ter beschikking te stellen. De nadere regelingen der examens worden zonder discussie nader geregeld en het Biofysica Instituut krijgt des raads zegen met een warm pleidooi het een naam in goed Nederlands te geven.

Hoofdschotel is natuurlijk het profiel van de faculteit: de tribune berstens vol. De decaan is benieuwd naar de zienswijze van de raad (de tribune ook). Er zijn nog geen besluiten genomen. Bespreking in de raad is geen verplicht nummer: het bestuur zet zijn oren open. In die oren vloeiende de consensus dat de in de profielschets geschetste problemen echte problemen zijn. Voor de oplossing ervan staan verschillende wegen open, ook andere dan in de schets staan aangegeven. Overleg met de betrokkenen staat voorop. De problemen zullen elk in eigen tempo worden opgelost, afhankelijk van noodzaak en mogelijkheden. Zo zal de verwezenlijking van een nieuw profiel resulteren in een keten van deelbesluiten. Op de achtergrond speelt de vraag of het niet beter en eerlijker is reorganisatie aan te vragen. Antwoord: nee. Bij reorganisatie moeten de oplossingen voor alle problemen in een totaalpakket op tafel liggen, terwijl sommige problemen al op korte termijn, andere beter op langere termijn kunnen worden opgelost. Niet minder belangrijk: alleen bij reorganisatie kunnen gedwongen ontslagen vallen, zoals ook de dienstcommissie inziet.

De 18 voorstellen uit het rapport worden stuk voor stuk aan de orde gesteld. De meeste zijn onomstreden. De commentaren van de sterrenkundige en de signaalverwerker op de hun vakgroep/afdeling betreffende voorstellen worden aangehoord, maar verleiden de andere raadsleden niet tot enige reactie. Was het deze zwijgzaamheid die de decaan bracht tot zijn dringende oproep om Wijze Opmerkingen?

De tribune loopt leeg, de raad regelt nog iets in commissies, heeft niets rond te vragen en sluit al binnen twee uur. Wat een verschil met vroeger.

A. Schadee.

"Greg, since you started working at the lab, you've become so distant and unapproachable."

FACULTEITSRAAD JULI '89

4 juli: de raadsleden nemen hun plaatsen in; bijna iedereen zit op dezelfde plaats als de vorige keren. Deze vastgebakkenheid wordt binnenkort door het weekmiddel verkiezingen opgelost: in september zal een nieuwe raad worden geïnstalleerd. Aan het dubbelleven van de heer Maas, volgens de notulen zowel aan- als afwezig, besluit de raad een einde te maken (punt 3). Onder punt 5 blijkt dhr. Taal niet als postdoc te zijn aangesteld maar als medewerker. Is het subtiële verschil dat postdoc's niet geacht worden mede te werken? NWO (de opvolger van ZWO) heeft een bom duiten over β -instellingen verdeeld: zo krijgt de FOM 2 megaflorijn (punt 6b). Bespreking van het onderwijsmanagement (aspecten: voorlichting, vervlechting, mentoraat, OTC, SC's) wordt naar de herfst verschoven.

Tot zover verliep de vergadering vlot, als licht te verteren hors d'oeuvre zou je kunnen zeggen. Op het menu staan nog het eindrapport van de curriculumcommissie (punt 7, de soep) en het o zo belangrijke facultaire beleidsplan (punt 8, hoofdschotel). En dat is nou het aardige van zo'n raadsvergadering: 't loopt anders dan je denkt. Iedereen weet dat de soep nooit zo heet wordt gegeten en dat men zich uitgebreid vermeit in de hoofdschotel, maar zo niet de raad. De hoofdschotel werd snel geconsumeerd. Onder buitenstaanders (bestuursgebouwbewoners) heeft onze faculteit de roep geen beleid te voeren. 't Zij zo, maar een plan is er in ieder geval wel. Dat steekt blijkbaar zo goed in elkaar dat de raadsleden daarover geen wezenlijke opmerkingen hadden. Vermeldenswaard is alleen de kanttekening dat het CvB niet meer aandringt op modulariseren, een activiteit die tegenwoordig moduleren heet. Het ligt in de rede aan te nemen dat het CvB deze verandering van taalver-

krachting met graagte heeft aangegrepen om een toontje lager te gaan zingen over dit verfoeilijke onderwerp.

Maar nu de soep. Ullersma (gast, sprekend namens de gezamenlijke Studierichtingscommissies, die de raad adviseerden het eindrapport van de curriculumcommissie met kleine wijzigingen over te nemen), Ullersma dus, lepelde wat soepballetjes op over het oliën van de practicumorganisatie, over het bijschaven van de studielast en over college-responsgroepen, maar brandde de mond aan de onvermoed spijzige sambalbal waarin de problematiek van de hoofdcolleges was verwerkt. Dit met Prof. De Wit, die zich als enige disgenoot, eveneens zo'n sambalbal liet smaken. Een ieder die weleens de soep te heet gegeten heeft, weet waar dat toe leidt: blazen, grommen, spuwen, slikken, kortom: verhitte discussie. Andere raadsleden savouereerden blijkbaar geen of tamme soepballetjes en mengden zich niet in de strijd. Het trefendst werd de situatie verwoord door de decaan, die, wetend dat dit niet de eerste soeps slag over de hoofdcolleges was, opmerkte "maar dit keer mogen wij erbij zijn". Uiteindelijk deed hij het gerecht afruimen door de Theorie en SC's te vragen de inspanningsverplichting aan te gaan de discussie op een ander moment voort te zetten.

Uw verslaggever verliet de vergadering vóór het toetje, omdat dit in een besloten vergadering werd genuttigd. Ik hoop maar dat het een ijsje was.

A. Schadee.

IN MEMORIAM TOM WIJNHOVEN

Volkomen onverwacht is Tom Wijnhoven overleden. Wij die met hem hebben samengewerkt zijn nog steeds verbijsterd. Na zijn studie natuurkunde aan de Katholieke Universiteit Nijmegen kwam Tom hier in januari 1988 voor een promotie-onderzoek in de vakgroep Atoom- en Grenslaagfysica. Zijn onderzoek betrof de studie van ion-atoom botsingen leidend tot autoïonisatie.

We hebben Tom over de afgelopen anderhalf jaar leren kennen als een harde en bijzonder consciëntieuze werker die hoge eisen aan zich zelf stelde. De waarnemingsboeken die hij in de afgelopen tijd heeft gevuld spreken hierbij duidelijke taal: ze zijn een toonbeeld van netheid en accuratesse en zelfs voorzien van een index. Hij schrok er ook niet voor terug lange werkdagen te maken als dit in het belang van het onderzoek was. In de pauzes had Tom een levendige inbreng met zijn eigen gevoel voor humor, zijn kritische kijk op de aktualiteit en zijn scherpe blik op de natuurkunde. Nog maar kort geleden heeft hij zich van harte ingezet voor de festiviteiten bij de promotie van een collega uit de vakgroep.

Tom laat bij ons een lege plaats achter. Onze gedachten gaan uit naar zijn familie waar dit in nog veel schrijnender mate het geval is. We wensen hen in het bijzonder in de komende tijd sterkte met het verwerken van dit verlies.

Erik van de Riet
Wim Westerveld

DANKWOORD

Door jullie spontane concrete hulp en warme menselijke belangstelling, weten wij dat Tom echt opgenomen was in jullie vakgroep.

Uit jullie aanwezigheid en de vele bloemen bij het afscheid sprak oprecht medeleven, maar ook respect en waardering voor onze zoon en broer die $1\frac{1}{2}$ jaar lang jullie collega en medewerker mocht zijn.

Mede dankzij jullie heeft Tom hiermee een afscheid gekregen dat hij verdiende.

Bij al het verdriet is dit voor ons van grote betekenis.

Vanuit deze herinnering en met een groot gevoel van erkentelijkheid jegens jullie allen willen wij verder gaan.

Huub en Riny Wijnhoven
Geert en Juultje
Hans

Kanoën in de Biesbosch.

Op 22 juni 19889 ging de vakgroep atoomfysica een dagje varen. Het werd geen zeildag, zoals voorgaande jaren, maar op voorstel van Herman een dagje kanoën. Met 15 mensen en 3 auto's richting Drimmelen waar drie 2-persoons- en één 8-persoonskano werden gehuurd.

Drimmelen ligt letterlijk onder de rook van de Amer Centrale, en om in de Biesbosch te komen moest eerst de Amer (Maas) zelf 'worden genomen'. Daarna een klein stukje 'klunen' met de kano in de hand en "linksaf Het Middelgat van de Plomp op tot aan de Sloot van Sint Jan". Dit soort verwijzingen stonden in de routebeschrijving die we bij de botenverhuur hadden gekregen. Op de bijbehorende waterkaarten stonden prachtige namen zoals "Keesjes Killeke", "Het Steurgat" en "de kreek van de Toontjes".

Helaas waren de kaarten niet al te nauwkeurig. Dat bleek al snel nadat we aan de "Doolhofroute" 17 km waren begonnen. Maar ja, dat krijg je als iedereen maar 'achter de baas' aan vaart en niet zelf ook goed oplet.

Behalve het 'ge-tuut' van de meerkoeten, en het druipen van water van onze peddels, was het vaak onwaarschijnlijk stil. Enkele pauzes op een eilandje wisselden de vaartochten af. Na een boterhammetje of een appel ging het dan weer verder, eventueel na een bootwissel.

Piet liet ons zien hoe je de kano ook lopend kunt voortbewegen en Herman demonstreerde de (halve) eskimorol (de boot bleef op zijn kop in het water drijven).

Het laatste stuk, met trillende armen van de inspanning, viel nog niet mee! De Maasoever, met zijwind lijkt misschien niet zo moeilijk, maar je moet het maar eens proberen: na elke twee peddelslagen raakte de kano (met name de 1-persoons) weer uit koers. Affijn, iedereen kwam aan en Jan vond het zelfs nodig om bij het aanleggen van de boot toch nog even in de haven te stappen in plaats van op de steiger (hield je de kano niet goed vast, Charles?).

De zeer geslaagde dag, werd door ons vermoeide atoomfysici afgesloten met een hapje bij de Griek.

Tineke van der Meij.

ARBEIDSMARKT- EN BEDRIJVEN-DAG 1989

JE BUL BIJNA BINNEN?

Dan wordt het tijd je af te vragen wat daarna komt.
Brood op de plank. Maar hoe, waar, wat?

Op 9 november organiseert de universiteit een informatiedag voor laatstejaars. Met lezing, een markt en presentaties van bedrijven. Dat alles voor het luttel bedrag van 25 gulden. En daarvoor krijg je dan ook nog een behoorlijke lunch.

Wat je allemaal te weten kunt komen?

Hoe de situatie op de arbeidsmarkt er in jouw afstudeervak op dit moment uitziet.

Een welke onvermoede mogelijkheden er daarnaast nog zijn.

Hoe de deelnemende bedrijven/instanties in elkaar zitten. Wat voor soort personeel ze nodig hebben. Welke kennis en vaardigheden op prijs gesteld worden. Hoe ze omgaan met sollicitanten. Welke loopbaanmogelijkheden ze hun personeel bieden.

Wie er nu eigenlijk geschikt is om manager te worden (een groeimarkt!). Welke mogelijkheden er zijn in het buitenland en hoe je dat aan moet pakken. Welke opleidingen je na je doctoraal nog zou kunnen volgen. Wat er wel en niet in een sollicitatiebrief moet.

Hoe het zit met militaire dienst, teruggave collegegeld, uitkeringen en nog zo wat praktische kwesties.

De definitieve deelnemerslijst is eind september rond.

Alvast wat voorbeelden:

Hewlett Packard, het arbeidsbureau, de PTT, de vereniging van Nederlandse gemeente, Unilever, de AMEV, Philips, Randstad, Ruysgrok advocaten, Wolters Kluwer, Integrand en het Ministerie van buitenlandse zaken.

Eind september is meer informatie beschikbaar. Wil je die thuisgestuurd krijgen? Stuur dan een kaartje naar AVIS, Postbus 80.125, 3508 TC Utrecht.

THOMAS EDISON RECEIVES HIS FIRST ELECTRIC BILL

WIISO-KORTING

Op basis van de Wet Interim Inhouding Salaris Onderwijs (WIISO) wordt een korting toegepast op het salaris van personeel werkzaam bij Onderwijs. In maart 1984 heeft het Ambtenarengerecht Amsterdam de WIISO-korting onrechtmatig verklaard. Op basis van deze uitspraak heeft een aantal medewerkers van de Rijksuniversiteit te Utrecht bij het College van Bestuur bezwaar aangetekend tegen de inhouding op hun salaris. Op 16 februari 1989 heeft de Centrale Raad van Beroep in hoger beroep op de uitspraak van Amsterdam uitgesproken dat de WIISO-korting niet onrechtmatig is. Daarmede is de eerdere uitspraak van de Ambtenarenrechter Amsterdam vernietigd en kunnen aan deze uitspraak geen rechten worden ontleend tot stopzetting van de WIISO-korting. Het College van Bestuur is dan ook onverkort verplicht tot toepassing van de Wet Interim Inhouding Salaris Onderwijs.

40-JARIG AMBTSJUBILEUM VAN G.J.de RIJK
wordt gevierd op vrijdag 8 september
in het 'Onderonsje' in de werkplaats,
Sorbonnelaan 4 in De Uithof.
Het begint om half vier en u bent van
harte welkom.

Dankwoord

Afscheid nemen is over het algemeen geen prettige bezigheid. Dat het toch ook wel eens anders en gezellig kan zijn, bleek op 31 mei jl., toen mij een afscheidsreceptie werd aangeboden. Al enige tijd had ik er tegenaan zitten kijken, maar dan opeens is de dag aangebroken en moet je de stoute schoenen maar aantrekken. Achteraf moet ik nu eerlijk bekenen, dat het geweldig meegevallen is. Het begon al met de hartelijke en feestelijke ontvangst door de heer J. Verkerk (hoofd werkplaats), de heer M. Koning (bedrijfsleider) en de heer W. Verhoeven (personeelsfunctionaris), die ons al gauw, onder het genot van een kop koffie, op ons gemak stelden. Daarna in het "Onderonsje" de toespraken, en niet te vergeten de prachtige kado's maakten het geheel tot een werkelijk onvergetelijke dag.

Iedereen die, hoe dan ook, heeft meegewerkt aan dit feest, mag ik wel zeggen, wil ik langs deze weg, ook namens mijn en kinderen, mijn welgemeende dank betuigen.

Maartensdijk, juni 1989

Jan Bremmer

BIJ DE PROMOTIE VAN RENE SCHEURWATER

Op 10 mei promoveerde René Scheurwater op een proefschrift getiteld: "Generation and Propagation of Hydromagnetic waves in Astrophysical plasmas". Hij sluit hiermee een periode af van vier jaar theoretisch onderzoek op het Sterrekundig Instituut.

In zijn proefschrift behandelt hij enkele fundamentele aspecten van het moeilijke probleem van de opwekking en voortplanting van Alfvén golven in astrofysische plasma's. (Alfvén golven zijn transversale magnetohydrodynamische golven die zich langs een magnetisch veld voortplanten.)

René is er in geslaagd het probleem van de generatie en voortplanting van Alfvén golven op te lossen in een inhomogeen plasma. Op tenminste vier belangrijke punten heeft hij succes geboekt en een duidelijke bijdrage geleverd tot de oplossing van enkele reeds lang bestudeerde problemen. In de eerste plaats is het hem gelukt uit te rekenen hoeveel energie een ster in de vorm van Alfvén golven uitstraalt als er een wolk plasma via het magnetische veld binnendringt.

In de tweede plaats heeft hij aangetoond dat Alfvén golven ten gevolge van niet-lineaire effecten defocusseren. Dit effect is waarschijnlijk van belang voor de versnelling van plasma in de zonnewind en in sterwinden.

In de derde plaats laat hij zien dat bij de voortplanting van Alfvén golven in gesloten structuren met veel vrucht gebruik kan worden gemaakt van een equivalent elektrisch circuit.

In de vierde plaats laat René op elegante wijze zien hoe Alfvén golven door geometrische effecten van het magnetische veld kunnen worden gekoppeld aan andere magnetohydrodynamische golven. Deze z.g. geometrische koppeling kan worden berekend door het coördinaten stelsel aan het magnetische veld te verbinden

en de geometrie van het magnetische veld in de vorm van een metrische tensor te beschouwen.

Met Scheurwater's proefschrift is een belangrijke stap gezet op het gebied van de kosmische magnetohydrodynamica. Wij wensen René veel succes in z'n nieuwe functie op het FOM Instituut voor Plasmafysica te Nieuwegein. Hoewel de afstand gering is zullen wij zijn dagelijkse aanwezigheid op het Sterrenkundig Instituut zeer missen.

Max Kuperus

Herhaalde oproep uit de keuken!

**Wil iedereen zijn borden en bestek
of terugbrengen naar de kantine,
of op de daarvoor bestemde tafeltjes
bij de lift neerzetten.
In het KVS-gebouw:
Onder de brandslang.
In het R.J. van de Graafflab.:
Bij de koffiemachine.**

Bij voorbaat dank!!

Manolita en Janny.

Fylakra

Examens op 29.05.89

- Theoretische natuurkunde: M. Slijkhuis, P.C.
Tiemeijer (c.l.).
- Experimentele natuurkunde: U.A. van der Heide (oude
stijl).
- Grondsl. vd natuurkunde: H.G. Heijmans (oude
stijl).
- Toegepaste natuurkunde: K.H. Bakker, R.G.F.
Erens.

Examens op 26.06.89

- Theoretische natuurkunde: B.T. Bouwens, J.P.T.
Hersbach.
- Experimentele natuurkunde: M. Barmantlo, A.G.J.
Bleijs, E.P.N. Damen,
B.R. Hoogervorst.
- Toegepaste natuurkunde: mw. M. Oud.

Journal of Statistical Physics, Vol. 53, Nos. 1/2, 1988

Special Issue
Dedicated to

Nico G. van Kampen

on the Occasion of His 67th Birthday

H. van Beijeren, M. H. Ernst, and J. L. Lebowitz, Editors

Editors' Preface

Dear Nico,

It is with great pleasure that we present you with this collection of articles by some of your friends, students, and colleagues. These categories are not only nonexclusive, but there is probably no one among the contributors who does not consider himself a member of all three. We, and many others not represented here, have learned much from you and enjoyed the elegance of your mind.

You have insisted, and continued to insist with wit and perseverance, that science is a rational subject, where right and wrong are decided by logical arguments rather than by fashion, funding, or by an "authority." [In Nico's definition an authority is "a person who has been an expert!"]

We also want to use this opportunity to congratulate you with the Royal/Shell Prize 1988, awarded to you on May 26, 1988 for your integral scientific contribution.

We hope, Nico, that you will find this birthday offering pleasing. We, and all your other friends and admirers, wish you many happy returns.

H. van Beijeren, M. H. Ernst, and J. L. Lebowitz, Editors

Preface

Beste Nico,

I was asked to write something personal about you. Now, to be very personal would embarrass you, and to be impersonal is not my style. The style should obviously be halfway between an after-dinner speech (very personal) and an obituary (very impersonal). So allow me to tell the gentle reader of some of the milestones in your life, and of your strengths, ignoring your weaknesses (if any), stressing your influence on and contributions to physics.

Your father, a professor in zoology, died young. Your mother, an intelligent and courageous woman, quite active in the resistance during the war, belonged to a renowned family, the Zernikes. After finishing at the top of your class in the Gymnasium in Leiden, you had barely started your studies when the University of Leiden was closed by the occupation forces. You went to Groningen to study with Zernike and Nijboer, and wrote two major articles on diffraction, which was the main interest in that institute.

After the war you went to Copenhagen to work on a subject that was dear to Kramers. Despite the fact that you succeeded in solving a difficult problem very exhaustively, this paper, published in the *Videnskabernes Selskab*, attracted little attention at the time. Fortunately, this was corrected in the biography of Kramers by Max Dresden, who paid quite a bit of attention to this paper. After completing the formalities for your doctorate, you went to the Institute for Advanced Studies in Princeton, where you worked on causality and the *S*-matrix. In February 1955 you were appointed at the University of Utrecht, where you not only found your roots (staying there despite many invitations to go elsewhere), but also became the center of activities in statistical mechanics and related subjects, although technically you held the chair of nuclear physics. (Seldom has nuclear physics been more beneficial to statistical mechanics.)

Considering your long list of publications, it is clear that stochastic processes became your true love in life. This theme, recurrent in different forms, culminated in the book *Stochastic Processes in Physics and Chemistry*, which appeared in 1981. This book is important not only for its contents, but also as a masterpiece of organization; it reflects your almost

"microtometical" mind. Beyond this point your restless inquiry into crucial questions seems to proliferate, despite the fact that you once wrote an article called simply "Constraints."

It is, of course, true that certain well-established theories have peculiar loopholes which are ignored by the average reader, who seems to feel that since nobody has objected so far to this or that inconsistency, why should he or she? Not so van Kampen! Tirelessly, and often pointedly, you contributed critical speeches to conferences, somewhat reminiscent of the Roman senator who requested the destruction of Carthage, albeit often less successfully. Meanwhile, you set up a veritable cottage industry to give counter-examples in order to substantiate your claims. This resulted in a number of very lucid and often amusing articles, as, for instance, the quasi-letter to Wergeland on pinball machines, in *Physica Norvegica*, in which the editor's summary leaves no doubts about its real contents.

As already mentioned, one aspect of your activity has been the critical evaluation of theories. You range somewhere between Socrates and the little boy who shouted that the emperor wore no clothes. Second to this is your astonishment at what administrators, well-meaning or otherwise, were capable of inventing in their field of "science management." You pulled out all stops on this topic in the *Nederlands Tijdschrift voor Natuurkunde* in 1986. One of the pillars of the establishment wrote a rebuttal entitled "Nico go home," showing that the article at least evoked some strong emotions. Another incident occurred when an experimental physicist wrote a not very exalting article in a literacy magazine explaining how things were "really" done in physics. This irked you to take up your pen to defend science.

The Dutch merchants in the golden age used to say that living was not necessary but "*navigare necesse est*"; your life, Nico, shows that "*physicare necesse est*" under all circumstances. Let me finish this brief and incomplete sketch of your fruitful career by congratulating you on the honor bestowed on you recently in the form of the Shell prize.

I remain your old fellow student,
Paul H. E. Meijer

COLLOQUIA

Buys Ballotlaboratorium

Vakgroep Atoom- en Gravitatiefysica (sectie A.)

1^e semester 1989-1990

De onderstaande colloquia worden gehouden op dinsdagmiddag om 16.00 uur in
zaal 105A van het Buys Ballotlaboratorium, Princetonplein 5, te Utrecht.

Alle belangstellenden zijn van harte welkom.

J. van Eck

- 12 september H. Batelaan
Elektron-foton coincidentie experimenten voor de 3^1D , 3^3P en 3^3D
toestanden van helium.
- 26 september Ch. Schrama
Correlatie experimenten aan het fluorescentie triplet van de
 $S_0 \rightarrow ^1P_1$ overgang van $M.Ba$.
- 10 oktober H. Beijers (Univ. Groningen)
Transport van ionen in een driftbuis: snelheidsverdelingen,
toestandsexcitatie en aligneringseffecten.
- 24 oktober R. Hoekstra (Univ. Groningen)
Elektronenvangst bij botsingen van volledig gestripte ionen met
waterstof-atomen of -moleculen.
- 7 november B. Hendriks
Sagnac effect: Het kompas van de 20ste eeuw.
- 21 november H. Morgner (Univ. Witten/Herdecke - West Duitsland)
Reactions of metastable rare gas atoms.
- 12 december S. van Enk
Gas-kinetische effecten van licht.

I.v.m. het 20-jarig
jubileum van FYLAKON

zal op

6 september 1989

een

sportieve "MEERKAMP"

georganiseerd worden.

De dag wordt besloten
met een barbecue voor de
deelnemers.

